

2. Не знаємо і не беремо до уваги можливі обставини, в яких живе і працює людина.

3. Навіщуємо ярлики та стереотипи.

Отже, потрібно пам'ятати, що зворотний зв'язок – це міцний будинок, в якому живуть і зростають довіра, мотивація, ефективність, залученість і цінність. Тим не менш, зворотний зв'язок – це завжди суб'єктивна думка однієї людини, а не інструкція до дій.

Список використаних джерел

1. Зворотний зв'язок. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B7%D0%B2%27%D1%8F%D0%B7%D0%BE%D0%BA (дата звернення: 08.09.2022).

2. Нікітшина І. Вчимося давати зворотний зв'язок: як можна і не можна. URL: <https://mind.ua/openmind/20216370-vchimosya-davati-zvrotnij-zvyazok-yak-mozhna-i-yak-ne-mozhna> (дата звернення: 08.09.2022).

Щербина Юлія Михайлівна,

старший викладач кафедри іноземних мов

Сумського національного аграрного університету

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ, МАГІСТРІВ, АСПРАНТІВ ВИШВ

Сьогодні доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу стали події, викликані збройною агресією РФ та оголошенням в Україні воєнного стану, згідно з Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». В умовах війни важливого значення набувають питання створення освітнього середовища та організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Особливим завданням в умовах сьогодення є не лише забезпечення всіх учасників навчального процесу безпечними умовами навчання, а й надати їм певний обсяг знань і вмінь, сформувані людину, здатну творчо мислити, приймати рішення, мати свою позицію, брати на себе відповідальність, адаптуватися до умов життя, здатну до мобільності, швидкої зміни соціальних ролей, тобто бути людиною компетентною у своїй галузі знань, висококваліфікованим спеціалістом, який вільно володіє однією або

декількома іноземними мовами. На наш погляд це є однією з важливих умов до подальшої самоосвіти та самовдосконалення.

Метою статті є дослідити психолого-педагогічної особливості формування іншомовної комунікативної компетентності студентів, магістрів, аспірантів вишів та визначити основні умови, які б стали запорукою їх успіху у майбутньому.

Період студентства традиційно припадає на період пізньої юності і початок дорослості. У період студентського віку відбувається завершення становлення і стабілізації характеру, вдосконалюється формування вольової та емоційної сфери. Основна діяльність людини пов'язана з отриманням професії. Саме тому студенти, магістри, аспіранти вишів вже мають внутрішню мотивацію до вивчення іноземних мов. Головними характеристиками дорослого слухача, які виокремлюють як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, є такі: усвідомлення себе самостійною, самокерованою особистістю; накопичений життєвий (побутовий, професійний, соціальний) досвід, який стає важливим джерелом навчання самого слухача та його колег; сильна внутрішня мотивація; прагнення до швидкої реалізації отриманих знань, умінь, навичок. Як правило, дорослі слухачі більш організовані та дисципліновані. Під час навчальної діяльності вони можуть довго зосереджуватися на виконанні завдань. Якщо доросла людина відразу отримає можливість практикувати нові знання, а потім періодично повторювати, такі знання надовго затримаються в пам'яті. Навчання дорослих повинно концентруватися на реалістичних проблемах. Під час виконання завдань доцільно брати проблему з реального життя і вирішувати її. Сприйняття нових знань у дорослих нерозривно пов'язане з тим, що вже відомо слухачеві. Якщо нові знання не співвідносяться з тим, що людині відомо, вона підсвідомо налаштовується на те, щоб відкинути такі знання.

Що стосується особливостей опанування іноземної мови, дорослі люди мають певні переваги перед молоддю. У них розвинуте абстрактне мислення. Нервові клітини, відповідальні за семантичний аналіз слів і граматичну сприйнятливість, із віком розвиваються. Дорослим слухачам набагато легше зрозуміти структуру мови. Доросла людина у мисленнєвій діяльності йде від аналізу до синтезу. У дорослих є певний життєвий досвід, ча-

сто під час засвоєння матеріалу в них з'являються певні асоціації (у тому числі, припустимо, і прив'язка до слів з рідної мови).

Певні можливості в інтенсифікації навчального процесу надає робота в мережі Інтернет. Студенти, магістри, аспіранти отримують різноманітні завдання з пошуку певної інформації. Сайти, які варто використовувати на заняттях з іноземної мови, можна розділити на інформаційні та навчальні. На інформаційних сайтах можна знайти цікаву інформацію для підготовки самостійних, творчих робіт, проектів. Навчальні сайти – це чітко структуровані сайти, які мають різний рівень складності завдань. Саме такі сайти є корисними та цікавими для вивчення англійської мови. Крім того, існують такі вузько направлені навчальні сайти, на яких матеріал викладено згідно з чотирма видами мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, письмо та говоріння), а також звертається увага на вивчення фонетики, лексики і граматики. Вони зазвичай мають декілька рівнів складності.

Навчальний сайт «Breaking News English Lessons: English News / Current Events» є надзвичайно корисним для вивчення іноземних мов, а саме англійської як мови міжнародного спілкування. Цей сайт містить 995 безкоштовних уроків, які постійно поповнюються. Матеріали сайту підготовлені англійською мовою на основі найсвіжіших і найгарячіших новин з усього світу на різну тематику. Всі уроки-новини поділені на рубрики за темами: • Business English • Environment • Health • Issues • Lifestyle • People / Gossip • Technology • World News. Ці інтерактивні навчальні матеріали, які можна легко скопіювати та роздрукувати, мають 7 рівнів складності, які відповідають 5 рівням загальноєвропейської системи CEFR (Загальноєвропейська компетенція володіння іноземними мовами: A1, A2, B1, B2, C1, C2).

Говорячи про розвиток навичок аудіювання, слід зупинитись на таких ресурсах, як <https://learnenglish.britishcouncil.org/>, <https://www.engvid.com/>, <http://www.bbc.co.uk/learningenglish/>, <https://www.youtube.com/watch?v=qRO38UQGH7A> тощо. Дані ресурси пропонують відео і аудіо подкасти, створені носіями мов, фільми, а також низку тестових завдань до них. Перегляд відео і виконання тестів може бути як частиною аудиторного заняття, так і завданням для самостійного опрацювання, крім

того студенти, магістри, аспіранти можуть використовувати дані ресурси і для самоосвіти.

Таким чином, основними психолого-педагогічними особливостями навчання дорослих іноземної мови будуть такі:

– дорослі вивчатимуть лише те, що, на їхню думку, їм необхідно, їхнє навчання буде ефективним тоді, коли у них з'явиться потужна внутрішня мотивація для оволодіння певними знаннями або для набуття нових навичок;

– задля реалізації потреби дорослого слухача у негайному застосуванні одержаних знань, умінь та навичок на заняттях часто використовують рольові ігри, імітацію реальних життєвих ситуацій – це істотно прискорює застосування мови на практиці;

– дорослі люди, як правило, навчаються в процесі роботи, тому основна перешкода практичного характеру полягає в тому, що у дорослих, працюючих людей часто не вистачає часу для повноцінних занять з викладачем або самостійно;

– на навчання дорослих людей великий вплив має попередній досвід;

– одним з гальмівних факторів у процесі вивчення іноземної мови стає занепокоєння з приводу того, що зазнаєш невдачі; тому важливо на заняттях створювати неформальну обстановку;

– більшість дорослих негативно ставляться до оцінювання їхніх знань;

– при навчанні дорослих людей слід застосовувати різноманітні методи навчання.

Як свідчить досвід, ті, кому по роботі доводиться підвищувати кваліфікацію, проходити численні тренінги, переатестації, семінари, легше включаються в навчання іноземної мови, ніж люди, що виконують монотонну одноманітну роботу. Націленість на успішне вивчення іноземної мови і досягнення поставленої мети обов'язково дасть позитивні наслідки.

Досягти розвитку іншомовної компетентності студентів, магістрів, аспірантів вищів можливо за умови врахування психолого-педагогічних особливостей організації викладання іноземної мови.

Список використаних джерел

1. Андрейко Я. В. Іншомовна професійна комунікативна компетенція. *Пед. науки : зб. наук. пр.* 2013. Вип. 63. С. 238–241.

2. Сисоєва С. П. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. Київ: ЕКМО, 2011. 324 с.

3. Green J. M. Student attitudes toward communicative and non-communicative activities: Do enjoyment and effectiveness go together? *The Modern Language Journal*. 1993. № 77. P. 1–10.

4. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. Longman. 2001. 386 p.

Bilotserkovets Maryna Anatoliivna,

PhD in Pedagogy, Associated Professor, Foreign Languages Department,
Sumy National Agrarian University

FORMING ESP ORAL COMMUNICATION SKILLS OF INTERNATIONAL LAW STUDENTS IN VIRTUAL ENVIRONMENT

According to the professional qualification requirements, the ESP training for students, who are majoring in International Law, is vectored to their preparation for writing and oral communication while conducting business negotiations with partners from other countries; advising foreign colleagues or clients on legal issues; public representation of the interests of Ukrainian companies or clients in international judicial bodies; implementation of legal support for the economic, political or civil international activities of organizations; participation in international conferences and professional development programs (González Ramírez, & Ramirez, 2015; Bykonja et al., 2020).

The linguistic component of the ESP training content includes: a) a certain command of lexical and grammatical means of ESP oral communication in the field of jurisprudence; b) speech, sociocultural, intercultural, professional knowledge; c) types of dialogues and monologues used in oral communication in the field of jurisprudence; d) spheres and topics of oral intercultural communication; e) texts on the legal specialty; f) situations of oral intercultural communication in the field of jurisprudence; g) paralinguistic means of oral communication of a lawyer (facial expressions, gestures, posture, etc.) (Chinvinijkul, 2014; Bykonja et al., 2020).

Currently, the aspect of “speaking” plays a key role in the professional activity of future International Law graduates (Chinvinijkul, 2014; Adewumi & Bamgbose, 2015; Yahya et al.,